

Turbuly Lilla

Halkabban és nem túl közel

A Vasvári Nemzetközi Színházi Fesztiválról

A képek forrása a Nagy Gáspár Művelődési központ.

Évek óta járok a Vasvári Nemzetközi Színházi Fesztiválra, amelyet hagyományosan június végén rendeznek. Idén persze itt is fel kellett rúgni a hagyományt, annyira, hogy az október közepére halasztott találkozót néhány nappal sem lehetett biztosan tudni, sikerül-e megtartani, vagy ki kell hagyni ezt az évet. 2020 megmutatta, hogy a jelenlétre épülő színház az egyik legtörekenyebb művészeti ág. Művelői minden egyes tapsrend után megkönnyebbülten sóhajtanak fel: ez az előadás legalább megtörtént. A közönség pedig küzd a biztonság iránti igény és az élő színház, az élő találkozás iránti vágy dilemmájával.

Október 18-án délután aztán a szervezők, a részt vevők és a közönség együtt örülhetett: nem szakadt meg a sorozat, idén is találkozhattunk. Körülbelül fele annyi társulattal és előadással, külföldi vendégek nélkül, kevesebb vidéki programmal és szűkebb közönséggel, körültekintően óvatos szervezéssel a fesztivál rendben lezajlott. Hozott meg-
lepetéseket, jó előadásokat, új ismeretségeket, és a régi motorosokkal való találkozásokat.

A fesztivál fő jellemzője a nyitottság. Különösebb előszűrés nélkül mutatkozhatnak itt meg új formációk és évtizedek óta együtt dolgozó, kiforrott társulatok. Ebből következik, hogy az előadások színvonala nagy szórást mutat a hivatásos színjátszással egyenértékű produkcióktól a kezdő műkedvelőig. A lényeg, hogy mindenki a saját szintjéhez képest tudjon előbbre lépni. Ebben segít, hogy az előadásokat több (idén nyolc) tagú zsűri értékeli, részletesen, ötleteket, útmutatást is adva a továbblépéshez. A zsűriben színészek, rendezők, kritikusok, drámatanárok mellett ott van a nézők képviselője is.

Idén hét társulat tudott eljönni Vasvárra. Először volt jelen, és mindjárt a fődíjat is elnyerte a bajai Rábl Színpad és Zenei Közösség. Diákszínjászó körből nőttek független társulattá. Máshol még be nem mutatott darabokat, saját adaptációkat állítanak színpadra. Egy ilyen előadást hoztak el Vasvárra is. A *Rém hangosan és irtó közel* alapja Jonathan Safran Foel magyarul is megjelent regénye és az abból 2011-ben készült film (rendezte: Stephen Daldry). Az előadás forgatókönyvét a társulat vezetője és az előadás rendezője, Dely Géza jegyzi.

A történet főszereplője egy Asperger-szindrómás kamaszlány, aki a szeptember 11-i terrortámadásban veszítette el az édesanyját. A trauma feldolgozásában egy különös keresőjáték és az ennek során megismert emberek segítik. A főszerepet Szemesi Csenge játssza, 17 éves korához viszonyítva meglepő érettséggel és színészi eszköztárral. (Valószínűleg azért „lányosították” a regényben mindössze kilencéves fiú főszereplőt, mert erre a rengeteg szöveggel járó, nehéz szerepre ő volt az alkalmas színész.) Színésztársai játéka, az egyszerű, de kifejező színpadkép, főleg pedig Dely Géza ötletekben gazdag, ugyanakkor mértéktartó, a történet szentimentalizmusát mederben tartó rendezése figyelemre méltó előadást eredményezett. A társulat eddig nem vett részt színjátszó fesztiválokon, nem került a szakma látókörébe. Mostani szereplésük a díjak mellett több fesztiválmeghívást is eredményezett, és ez máris igazolja a szervezők törekvését, hogy minél több helyről, minél több szakembert hívjanak meg a zsűribé. Így megvan a lehetősége, hogy az arra érdemes társulatok bekerüljenek a szakmai vérkeringésbe.

Visszatérő vendég a fesztiválon a Bütyök Színjátszoda, amelyben állami gondozott gye-

rekek és hajléktalanok játszanak. Ezt a társulatot, és a most járványügyi okokból csak egy kisfilmmel bejelentkező, hajléktalanokból álló AHA Társulatot is Füstí Molnár Sándor (Fecske) vezeti. Igyekszik mindig olyan darabokat választani, amelyek valamilyen módon rezonálnak a játszóknak életére. Emlékezetes előadásuk volt például a *Sokan voltunk*. Most *A kék madarat* hozták el Vasvárra. A tőlük megszokotthoz képest kissé kevésbé kiérlelt, de nagyon szimpatikus játékot láthattunk.

Először volt jelen a mindössze egy éve alakult Színjátszók Egervári Grémiuma Illyés Gyula *Tűvétevek* című komédiájával. A társulat a Nemzeti Színház által meghirdetett Pajtaszínházi Program keretében jött létre. Mentor-rendezőként Ecsedi Erzsébet, a Hevesi Sándor Színház színművésze segítette a munkájukat. Keze nyoma, igényessége, elhivatottsága tükröződik az előadáson. A főszerepre nagyon jó választás volt a Zalaegerszegen hivatásos szónokként ismert Horváthné Bencze Irén, aki hiteles jelenléttel, nagy kedvvel jelenítette meg a Gazdaasszonyt.

A társulat remélhetőleg nem elégszik meg egyetlen előadással, és folytatják a munkát, hiszen a Pajtaszínházi Programnak éppen abban állhat a jelentősége, hogy hosszabb távra tervező színjátszó közösségek indulhatnak el a segítségével.

A békéscsabai Féling Színház általában kortárs magyar darabokat állít színpadra. Idén Szigethy András *Pilátus az ügyészség előtt, avagy a birodalmi ember vallomása* című darabjának saját átíratával jöttek a fesztiválra, amit *Tiszta kézzel?* címmel játszanak, Hanusz Norbert rendezésében. Pilátus, Kajafás és Jézus vitázik egy bírósági tárgyalóteremben. Az előadás merész vállalkozás, hiszen más bírósági drámákban fordulatok, feltáruuló titkok hoznak mozgalmasságot ebbe a statikus alaphelyzetbe, itt viszont szívszínházat hallunk, a színészeknek kell a saját monológjaikban megteremtteni ezt a drámaiságot. Az előadás felveti azt a kérdést is, hogy mennyire kell ragaszkodni egy valódi bírósági tárgyalás kereteihez, és mennyire lehet elemelkedni attól. Vasváron ennek egy ígéretes, sok jó megoldást és színészi érté-

ket felmutató, köztes állapotát láttuk. Ahogy a szakmai beszélgetésen is kiderült, az alkotók nyitottak arra, hogy tovább dolgozzanak az előadáson.

A lazább program lehetőséget adott arra is, hogy a fesztiválon tarthassák meg a helyi színjátszó csoport, a Vasvári Játékszín egyik tagja, Farkas Péter által előadott egyszemélyes komédia, *A hetvenkedő katona* főpróbáját. A verses monodráma a szalmabákkal harcoló, magát hősnak látó katonáról nagy kihívás, a közönség előtti megmutatkozás pedig remélhetőleg újabb lendületet ad az előadásba már eddig is sok munkát fektető Farkas Péternek.

A pápai Szó és Kép Színpadtól már több előadást is láthattunk Vasváron, idén a *Három kívánság* című népmese átdolgozást hozták el. A csapatot vezető Csukárdi Sándor igen jó érzékkel írja át verses formába a népmesét, így volt ez most is. Ötletes díszlettel, jóízű játékkal állították színpadra az ezúttal inkább felnőtteknek szóló mesét.

Remek zárása volt a fesztiválnak Sinkó Adrienn és Polnischné Petrovics Krisztina kortárs költészeti performansza, az *Antibeavatás*. (Monogramjaikból állították össze a S.A.P.P.K. nevet, amivel az alkalmi társulást megjelölték.) Mindketten színjátszó csoportot vezetnek, rendeznek, ezúttal azonban valami másra vállalkoztak: Sinkó Adrienn verseit juttatták el a nézőkhöz versszínházi eszközökkel. Ezek a versek klasszikus metrumokban a máról szólnak, ezen belül életünk felszínesebb, én-

és médiacentrikus oldaláról, mégpedig egy valóságosabb és mélyebb értékrend szemzőgéből. Mégsem ítélekzeve, inkább megmutatva például Ágnes asszony mai, minél több követőért ácsingózó, instagram-lázban égő arcát. Az egyik csúcspont, ahogy Sinkó Adrienn ezt a ballada parafrázist elmondja. Petrovics Krisztina játékmódja a humort és az ironiát is becsempészi a játékba, amelyhez egyszerű, mégis jelentésszerű eszközöket (létra, vödör, műanyagzemét) használnak.

A fesztivál hagyományai közé tartozik az is, hogy a Vasvár környéki falvakba is elviszik az előadásokat. Idén erre is szűkebb körben került sor, de a hagyomány e tekintetben sem szakadt meg: Alsóújlakra és Andrásfára utazott egy-egy csoport.

Egy hét és az egyre romló járványstatisztikák távlatából visszagondolva erre a három napra, akik ott voltunk, azt hiszem, mind hálásak vagyunk azért, hogy ez az élő találkozás egymással és a színházzal, ha szűkebb körben és halkabban is, de megtörténhetett. És éppen azért, mert most jobban látjuk az értékét, a következő évit még jobban várjuk.

A fesztivál díjairól és minősítéseiről itt olvashatnak: <https://www.szinjatekos.org/single-post/vasvar-dijak2020>

Vasvári Színjátszó Fesztivál, 2020. október 16 – 18.